

Спеціалізованій вченій раді
Д 79.051.01
Національного університету
«Чернігівська політехніка»
Міністерства освіти і науки
України

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук, доцент

Бердар Маргарити Михайлівни

на дисертацію Вовк Ольги Миколаївни

на тему «Імперативи модернізації підприємств інфраструктурної сфери в контексті сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки»
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Ознайомлення з дисертацією, авторефератом та опублікованими працями Вовк Ольги Миколаївни дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дисертаційного дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Стрімке поширення в сучасному суспільстві процесів глобалізації та інтелектуалізації, і, відповідно, збільшення та інтенсифікація запитів на прискорення інноваційного розвитку встановлюють кардинально нові вимоги до ефективності господарювання підприємств інфраструктурної сфери.

Динамічність середовища та постійні структурні зміни спричиняють виникнення нових викликів, загроз та можливостей, швидкість адаптації

підприємств до яких і забезпечує результативність. В наукових дослідженнях актуалізується пошук стійких закономірностей, принципів та методичного інструментарію модернізації підприємств, які, базуючись на науково-методологічних засадах інтелектуалізації й інноваційності розвитку, формують новітні імперативи реалізації модернізаційних процесів.

В описаних викликах орієнтирами ефективного функціонування підприємств інфраструктурного комплексу виступають положення інноваційного розвитку, що повинні бути спрямовані на підвищення швидкості та безпеки перевезень, забезпечення належного рівня екологічності та енергоефективності, сприяти інтеграції в мультимодальні транспортні системи. Водночас спостерігаються кризові тенденції в господарюванні підприємств інфраструктурної сфери, що пояснюється невисокими темпами промислового виробництва, низьким рівнем конкурентного потенціалу, значним рівнем зношення транспортної інфраструктури, відсутністю належних умов для впровадження інтелектуальних інновацій.

В умовах сучасного розвитку економіки країни проблеми належного теоретико-методичного обґрунтування процесів модернізації підприємств інфраструктурної сфери залишаються недостатньо вирішеними, особливої актуальності набуває розробка та наукове обґрунтування теоретико-методологічних положень, практичних рекомендацій щодо формування методології модернізації підприємств в умовах інноваційного розвитку економіки.

Дисертаційна робота Вовк О.М. є важливим здобутком у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування імперативів модернізації підприємств інфраструктурної в сучасних тенденція інноваційного розвитку, який створює передумови для методичної й інституційної підтримки стратегічно орієнтованого і стійкого їх функціонування, забезпечуючи базові організаційно-економічні,

інноваційно-цифровізовані та техніко-технологічні пріоритети ефективності господарювання. Тому розглянуті дослідження і здобутки Вовк О.М. є актуальними і мають суттєве наукове значення.

Дисертаційне дослідження відповідає актуальним напрямкам розвитку економічної науки та пов'язане з тематикою науково-дослідних робіт, що проводилися у ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (з темами: «Підвищення ефективності структури економічних систем на різних рівнях функціонування» (ДР № 0118U001588), «Підвищення ефективності структури економічних систем на різних рівнях функціонування» (ДР № 0118U001589) згідно акту впровадження № 01/00599 від 15.09.2020 р. А також в Національному авіаційному університеті (в межах тем «Управління сталим розвитком інтеграційних процесів підприємств повітряного транспорту в міжнародному просторі» (ДР № 01181U004287) та «Проблеми ефективного функціонування та розвитку ринку транспортних послуг» (ДР №01181U004287), у яких авторка, згідно акту впровадження № 11.01.01/3132 від 09.12.2020 р. , була відповідальним виконавцем. В рамках виконання зазначених тем, відповідно переліку, дисертанткою

- узагальнено тенденції інноваційного розвитку підприємств інфраструктурної сфери та обґрунтовані авторські методики оцінювання ефективності й конкурентоспроможності функціонування транспортних підприємств;

- проведено узагальнення європейського досвіду імплементації соціально орієнтованих реформ на модернізацію транспортно-логістичних бізнес-систем, їх інтегрованості з державними інституціями, описано методологічні засади модернізації об'єктів господарювання інфраструктурної сфери в контексті інноваційного розвитку;

- базуючись на формалізації закономірностей і факторів інноваційного розвитку підприємств інфраструктурної сфери сформульовано організаційно-економічний механізм забезпечення ефективності

формування і реалізації модернізаційного потенціалу економічної системи, що ґрунтується на принципах корпоративного управління і стратегічного розвитку;

- обґрунтовано інноваційні стратегії міжнародної інтеграції та конкурентоспроможності для розвитку підприємств в умовах міжнародної цифровізації, імперативів модернізації транспортних підприємств з урахуванням.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність.

Ознайомлення з дисертаційною роботою Вовк О.М., авторефератом, монографіями, науковими статтями та тезами доповідей дозволяє зробити висновок про високий рівень аргументованості й обґрунтованість отриманих науково-методичних положень, повноту публічного обговорення.

В представленій дисертаційній роботі та авторефераті наукові результати, висновки та рекомендації відмічаються логічною послідовністю викладення матеріалу, відповідною структуризацією представленого дослідження.

Авторка в повній мірі розкрила методологію досягнення поставленої мети наукової роботи та реалізувала зазначені завдання, що свідчить про завершеність і комплексність отриманих дисертанткою результатів. Теоретичною й методологічною основою проведеного дослідження є сучасна економічна теорія, наукові праці в теоріях модернізації, інноваційного розвитку, концепціях стратегічного управління, технологічних укладів, циклічності економічних систем, когнітивної економіки. Наукові положення проведеного дослідження коректно сформульовані, по кожному з них представлено науковий результат, його новизна і ступінь практичного засосування.

Отримані висновки, теоретико-методичні та прикладні положення і рекомендації також є достатньо обґрунтованими та достовірними, оскільки базуються на застосуванні загальноновизнаних та доведених методах наукового дослідження; великому масиві та поглибленому аналізі вітчизняних і закордонних наукових публікацій з питань інноваційного розвитку, модернізації економічних системі різних рівнів управління; нормативно-правового забезпечення функціонування підприємств інфраструктурної сфери на міжнародному, національному та територіальному рівнях інституційного регулювання; інформаційних, довідкових та статистичних відомостях щодо діяльності органів виконавчої та законодавчої влади, міжнародних організацій та асоціацій, рейтингових агентств, а також різнобічній діагностиці фінансової звітності та практики господарювання підприємств інфраструктурної сфери вітчизняної економіки. Інформаційна база дослідження є достовірною, оскільки її основу складає система показників з офіційних виданнях Державного комітету статистики України, опублікованих офіційних звітів вітчизняних підприємств, міжнародних організацій. Всі використані автором джерела є офіційно визнаними.

У дисертації в повній мірі розкрито методичний інструментарій дослідження, авторські підходи до розробки методичного забезпечення застосування положень інноваційно-когнітивної парадигми, концепцій стратегічного управління і конкурентоспроможності для забезпечення розвитку модернізаційного потенціалу підприємств та імплементації в їх діяльність запропонованої системи імперативі модернізації. Формалізація теоретико-методологічного базису дисертаційної роботи була проведена із застосуванням стратегічного, когнітивного, інноваційного та інституціонального підходів наукового пізнання для формування комплексності та системності вирішення завдання із модернізації підприємств інфраструктурної сфери в контексті тенденцій інноваційного розвитку. Авторка обґрунтувала застосування та адаптувала до специфіки

завдань наукової роботи загальнонаукові та спеціальні методи досліджень: діалектики, аналізу і синтезу, формалізації, групування, спостереження та порівняння, декомпозиції, узагальнення, методи економіко-математичного моделювання і статистичного аналізу.

Обґрунтованість та достовірність результатів дисертаційної роботи О.М. Вовк підтверджується апробацією та позитивною оцінкою її положень на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях в Україні і за кордоном, публікаціями у фахових та інших виданнях, впровадженнями результатів дослідження в діяльність органів виконавчої влади, імплементовано в господарювання інфраструктурних підприємств та навчальний процес закладів вищої освіти України, що підтверджено наданими довідками про впровадження.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Представлені науково-методичні розробки, авторські методичні підходи, методи оцінки, дисертаційного дослідження О.М. Вовк слід віднести до нових наукових результатів, серед яких, з нашої точки зору заслуговують на високу оцінку сформовані методологічні засади інноваційно-когнітивної парадигми, в межах якої обґрунтовано формування імперативів модернізації підприємств інфраструктурної сфери в умовах інноваційного розвитку економіки. До найбільш важливих наукових результатів вважаємо за доцільне віднести наступні результати.

Вперше авторкою запропоновано систему стратегічних імперативів модернізації підприємств інфраструктурної сфери, практична реалізація яких на підприємствах інфраструктурної сфери імплементовано в формі авторського методичного забезпечення результативності, конкурентоспроможності, інституційності, стратегічності, безпековості, інтеграційності, і які в сукупності формують інноваційну спрямованість

економічного розвитку через модернізаційну трансформацію структури просторової моделі економічної системи підприємства (с. 330-344).

Дисертанткою обґрунтовано методологічні засади модернізації підприємств інфраструктурної сфери, котрі розкрито через когнітивну теорію економічної поведінки підприємств, а також закономірності та принципи інноваційного розвитку, котрі дозволяють визначити каталізatori ефективності активізації наявного модернізаційного потенціалу підприємств та інтелектуально-цифровізоване забезпечення нарощування прибутковості, конкурентоспроможності, інноваційності та безпековості розвитку (с. 124-147, 276-280).

Вперше в межах інноваційно-когнітивної парадигми обґрунтовано концепцію стратегічного менеджменту модернізаційного процесу, що базується на інституціональному і ресурсному підходах, інтелектуалізації економічної системи (с. 80 - 93). Запропонована концепція формує методичні засади регулювання результативності інноваційної адаптації й інтелектуалізації підприємств інфраструктурної сфери через інструментарій перетворення інтелектуального ресурсу в технології управління інвестиційно-інноваційними процесами і техніко-технологічним оновленням (с. 104-115). При цьому авторкою обґрунтовано реалізацію стратегічного управління модернізацією через формування і активізацію модернізаційного потенціалу, що передбачає оптимізацію ресурсозабезпечення та ресурсоефективність, пошук просторово-економічних можливостей модернізації; результативність модернізації в умовах інституційних змін (с. 284-300).

Авторкою удосконалено методологічні засади модернізації підприємств інфраструктурної сфери, що, базуються на авторських підходах до групування принципів модернізації за об'єктністю та когнітивністю і формують прикладні аспекти формування модернізаційного потенціалу та системи інноваційно-інвестиційних стратегій (стор. 130-147);

Удосконалено методичне забезпечення стратегічного управління модернізаційними змінами на основі побудови профілю модернізаційного потенціалу, що, на відміну від існуючих, формалізовано в методі аналізу рівня освоєності модернізаційних технологій інтелектуалізації та цифровізації, результативності й стратегічності інноваційних трансформацій у формі спіралеподібного простору модернізації, які можуть бути реалізовані при обґрунтуванні вибору форм та джерел фінансування інвестиційних проєктів з оновлення матеріально-технічного забезпечення процесів інтелектуалізації підприємств (стор 184-191);

Дисертанткою запропоновано удосконалення організаційно-економічного механізму управління модернізаційним потенціалом підприємств інфраструктурної сфери, що забезпечує ресурсно-просторову цілісність функціональних підсистем та компонент, комплексно враховує ресурсні та інтелектуально-цифровізовані аспекти управління економічним потенціалом, орієнтує модернізацію підприємства на цілі інноваційного розвитку, ефективного управління й стратегічності функціонування (стор. 264-280);

В роботі удосконалено управління інноваційно-інвестиційними стратегіями модернізації підприємств інфраструктурної сфери, що, на відміну від існуючих підходів, базується на методичному забезпеченні встановлення пріоритетності, оцінці вартості та відповідності стратегій цілям модернізації, а також ресурсозабезпечення активізації модернізаційного потенціалу(с. 290-324);

В дисертаційній роботі набула подальшого розвитку генеза теорії модернізації економічних систем від філософських до сучасних економічних концепції в контексті інноваційного розвитку (с. 43-55), а також категоріально-понятійний апарат в напрямку формалізації авторської візії дослідження і специфіки об'єкта дослідження, що дозволило надати в першому і другому розділах дисертації визначення поняттям «модернізація», «модернізація підприємства», «модернізація підприємств

інфраструктурної сфери», «модернізаційний потенціал», «імперативи модернізації», «інноваційно-когнітивна парадигма» ;

Набуло подальшого розвитку класифікація видів модернізації підприємств напрямках виокремлення і групування за ознаками об'єктивності, спрямованості впливів та характеру модернізаційних змін на підприємствах інфраструктурної сфери (стор. 69-72);

Набуло подальшого розвитку оцінювання ефективності модернізаційних процесів в частині визначення якісних та вартісних параметрів ресурсозабезпечення та інноваційно-орієнтованих можливостей, що базується на методичних положеннях адаптації математичного інструментарію до проектування спіралеподібного модернізаційного простору і оцінці конкурентоспроможності модернізаційного потенціалу підприємств інфраструктурної сфери (стор. 144-169, 184-191);

В дисертаційній роботі були розвинені теоретико-методологічні засади обґрунтування ексклюзивних напрямів активізації модернізаційного потенціалу на підприємствах інфраструктурної сфери, що сформовані з урахуванням інноваційного характеру та цілей реалізації інноваційно-когнітивної парадигми розвитку (с. 284-298);

Набули подальшого розвитку теоретичні засади та методичні основи взаємоузгодженості модернізаційного потенціалу з рівнем інтелектуалізації та цифровізації підприємств інфраструктурної сфери, що передбачає застосування методів економіко-математичного моделювання для визначення впливу модернізації та формування системи прийняття рішень щодо забезпечення результативності активізації інноваційного розвитку підприємства (с. 295-314);

Авторкою розширено методичні підходи та надано практичні рекомендації щодо імплементації європейського досвіду запровадження реформ у транспортно-логістичній сфері національної економіки з урахуванням інноваційного розвитку, що базуються на обґрунтованій інституційній підтримці та забезпеченні застосування запропонованих

імперативів при формування системи підтримки інфраструктурних проєктів, моніторингу модернізації та векторності її реалізації (стор. 344-370);

Авторкою розширено методичні аспекти сценарного прогнозування, що базується на застосуванням авторських моделей проєктування і стратегічного аналізу модернізаційних змін на підприємствах інфраструктурної сфери, котрі передбачають урахування впливу методичних засад застосування наукових положень інноваційно-когнітивної парадигми на векторність та результативність імплементації імперативів модернізації підприємств в умовах інноваційної економіки (371-390).

Оцінка змісту, структури і дисертації, її мови та завершеності в цілому

Дисертаційна робота написана діловою українською мовою з науковим стилем її викладу та застосуванням спеціальної наукової термінології. Науковий доробок викладена на 487 сторінках комп'ютерного тексту, основний зміст роботи викладено на 377 сторінках, складається із анотації, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Текст ілюстрований 73 рисунками і містить 40 таблиць. Список використаних джерел викладено на 36 стор. та містить 370 посилань.

Відповідно до структури та змісту, представлена робота відповідає встановленим вимогам.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження та описано наукові здобутки вітчизняних та закордонних вчених, на праці яких спирається авторка; вказано зв'язок роботи з науковими темами та результати участі авторки у них; сформульовано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; перелічено та зазначено сфери використання методів дослідження; обґрунтовано наукову новизну основних результатів та вказано авторський внесок дисертантки; вказано сфери практичного застосування та впровадження результатів у діяльність суб'єктів

національної економіки; перелічено апробацію результатів дослідження, публікації, а також зазначено структуру і обсяг роботи.

В основному змісті дисертації описано науковий базис та методологічне забезпечення проведення дослідження, в повній мірі розкрито послідовність і логіку формування отриманих теоретико-методологічних результатів, їх відповідність поставленим завданням. Кожен розділ дисертаційної роботи відповідає поставленим завданням, послідовності та логіці дослідження, містить розширене обґрунтування та науковий опис зазначених у вступі елементів новизни. Також в кінці розділів сформульовано висновки та вказано наукові публікації авторки, в яких опубліковано основні положення відповідних розділів.

У загальних висновках узагальнено основні наукові результати дисертаційної роботи, описано їх унікальність та можливості використання в теорії і практиці.

Повнота отриманих результатів дослідження

Отримані наукові положення і висновки Вовк О.М. опубліковано у 66 наукових працях, з яких: 1 одноосібна монографія, 1 колективна монографія, розділи в 3 колективних монографіях, 29 фахові статті (з них 24 статей – у фахових виданнях України, що включені до міжнародних наукометричних баз), 2 статті у інших виданнях України, внесених у міжнародні наукометричні бази даних, 3 статті – у наукових виданнях інших держав; 27– публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг наукових праць становить 126,36 др. арк., з яких 51,46 др. арк. належить особисто автору.

Розглянутий обсяг та перелік публікацій, їх змістовне наповнення дає можливість зазначити, що положення, які винесені на захист пройшли достатню апробацію і відповідають вимогам МОН України щодо опублікування результатів дисертацій на здобуття ступеня доктора наук.

Важливість результатів досліджень для науки та практики

Отримані результати дисертаційної роботи О.М. Вовк у теоретичній, методологічній та практичній частинах дають підстави підсумувати щодо можливості їх використання:

- *в наукових дослідженнях*: розвинені теоретико-методологічні засади інноваційно-когнітивної парадигми, теорії інновацій та модернізації економічних систем; понятійно-категоріальний апарат, класифікаційні ознак, системи принципів, закономірностей, імперативів модернізації, що в сукупності дозволяють в подальшому розвивати економічні дослідження;

- *в діяльності органів державної влади*: імперативи модернізації й методологічної підтримки забезпечення результативності вітчизняних підприємств, що базуються на сучасних тенденціях інноваційного розвитку;

- *в практиці господарювання вітчизняних підприємств*: методичне забезпечення стратегічного управління модернізаційним процесом, оцінювання його результативності; управління модернізаційним потенціалом та його комплексній діагностиці; імплементації економіко-математичних моделей регулювання модернізації підприємств.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність:

- Міністерства цифрової трансформації України, довідка № 1/06-5-1527 від 15.02.2021 р.;

- виконавчого органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації), довідка № 053-19086 від 14.12.2020 р.;

- КП «Київське інвестиційне агентство», довідка № 050/30-1260 від 26.11.2020р.;

- ТОВ «АМГ-ІНВЕСТ», довідка № 08/652 від 16.11.2020р.;

- філії (вокзалі) Акціонерного товариства (далі АТ) «Українська залізниця», довідка № 188/Ш від 10.11.2020р.;

- ТОВ «Авіакомпанія Скайап», довідка № 2020-02-14 від 10.02.2020р.;

- ТОВ «XENA», довідка № 20-352 від 12.10.2020р.;

- АТ «Миколаївгаз», довідка № 89/15-636 від 18.11.2020р.;

- ТОВ «ХАРКІВСТАНСМАШПРОЕКТ», довідка № 030/С-69 від 19.11.2020р.;

- ТОВ «АМК ІНЖИНІРИНГ», довідка № 11/20-260 від 18.11.2020р.;

- ТОВ «ПЕРСПЕКТИВА ОС», довідка № 33/245 від 20.11.2020р.;

- ТОВ «ДАЛІЗ-ФІНАНС», довідка № 5/243 від 11.10.2020р..

Результати дослідження використовуються для підготовки навчальних програм, курсів, методичних розробок для здобувачів вищої освіти у:

- ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» при викладанні дисциплін «Інвестиційний менеджмент», «Корпоративне управління», «Управління інноваціями», «Логістика», «Менеджмент проектів», «Стратегічне управління» для студентів освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» галузі знань 07 «Управління і адміністрування» (акт впровадження № 01/00598 від 15.09.2020 р.);

- Національному авіаційному університеті при навчально-методичному забезпеченні дисциплін «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Основи управління ресурсними потоками», «Потенціал і розвиток підприємства», «Управління інноваційною діяльністю підприємства», «Управління економічним потенціалом підприємства», «Управління ресурсними потоками підприємств», «Економічна діагностика» для студентів освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» галузі знань 051 «Економіка» (довідка № 11.01.01/3131 від 09.12.2020 р.).

Відповідність дисертаційної роботи обраній спеціальності та профілю спеціалізованої вченої ради

Дисертаційна робота на тему «Імперативи модернізації підприємств інфраструктурної сфери в контексті сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки» за своїм змістом відповідає економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), за якою спеціалізований

вченій раді Д 79.051.01 надано право проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Змістове наповнення автореферату відповідає основним положенням дисертаційної роботи. Висновки та рекомендації, оприлюднені в наукових працях за сутнісною ознакою розкривають основні наукові результати дослідження, при цьому характеризуються частковою відмінністю щодо деталізації подання матеріалу.

Дискусійні положення та критичні зауваження

Позитивно оцінюючи результати дослідження, необхідно висловити окремі зауваження та вказати на дискусійні питання.

1. За результатами проведених ґрунтовних досліджень сучасних наукових здобутків авторкою запропоновано методологічні засади модернізації підприємств із застосуванням інноваційно-когнітивної парадигми (с. 123-130, рис. 2.2 дисертації; с. 14, рис. 3 автореферату). Автором доведено, що аксіологічний модус модернізації є базовим компонентом ефективності розвитку підприємства, активізації його модернізаційного потенціалу та інтелектуально-цифровізовану трансформацію структури підприємства для нарощування його прибутковості, конкурентоспроможності та ефективності розвитку. Він визначає векторність цілей і стратегій, максимізує інноваційність та результативність управління підприємствами до меж, за якими відкривається простір для реалізації акумульованих економічних можливостей, однак було б доцільним уточнити, які саме підходи є найважливішими у досягненні підвищення ефективності управління й конкурентоспроможності модернізації підприємства в умовах інноваційної економіки.

2. В дисертаційній роботі вдало адаптовано математичний інструментарій візуалізації модернізаційного середовища через опис поведінки підприємства у спіралеподібному просторі (с. 145, рис. 2.5, с. 372-375, рис. 5.7 дисертації та с. 15, рис.5, с.26, рис.10 автореферату). Відмічаючи креативність та обґрунтованість запропонованого методичного інструментарію, вважаємо що доцільно було б більш детально описати умови та приклади реалізації пропозицій, особливо при прогнозуванні змін ефективності підприємства при імplementації імперативів модернізації, що збільшило їх наукову значимість.

3. Авторкою запропоновано градацію рівнів модернізаційного потенціалу, що відповідають авторській класифікації видів модернізації за ознакою «спрямованості впливу» (с. 71-72, с. 146-147, рис. 2.1 дисертації; с. 16, табл. 1 автореферату), але потребує більш детального обґрунтування поняття «скорочуючої модернізації» та її понятійних характеристик, оскільки вона є нетиповим проявом модернізаційної методології та може бути визначена як авторське твердження і безумовно підтверджує наявність інноваційного мислення автора.

4. В підрозділі 2.2. дисертаційної роботи авторка запропонувала методичний підхід до оцінювання інтеграційного впливу модернізації на конкурентоспроможність підприємства інфраструктурної, практичне значення якого підтверджено і розрахунками (с. 159-169, 258-260). При цьому дослідження мало б додаткові переваги та практичну значущість за наявності більш ґрунтовного дослідження взаємозв'язку конкурентоспроможності підприємства та інтелектуалізації економічного потенціалу при здійсненні модернізації підприємств.

5. Необхідно відмітити, що проведені розрахунки показників модернізаційних змін на підприємствах інфраструктурної сфери (с. 240, рис.3.18 дисертації, та с.18, рис.6 автореферату) не в повній мірі розкриті в дослідженні з позиції методичного та інформаційного забезпечення.

6. В дисертаційній роботі авторка обґрунтувала модель оптимізації системи ресурсозабезпечення при виборі модернізаційних проєктів в межах концепції стратегічного управління (с. 314-324), що розкриває умови ефективної активізації модернізаційного потенціалу та інвестиційну підтримку реалізації інноваційно-інвестиційних стратегій на підприємствах інфраструктурної сфери. Проте в подальших дослідженнях не розкрито практичне впровадження запропонованого методичного забезпечення.

7. У роботі автором описано інституційні передумови та європейський досвід модернізації підприємств інфраструктурної сфери, запропоновано методичні засади застосування досвіду країн ЄС щодо вмотивованості до модернізації (стор. 346-370). Вважаємо, що доцільно було б врахувати відмічені мотиватори при обґрунтуванні положень щодо імплементації імперативів модернізації на вітчизняних підприємствах інфраструктурної сфери.

Варто зазначити, що наведені дискусійні питання та зауваження в цілому не зменшують загальної позитивної оцінки теоретико-методологічної і прикладної значущості дисертаційної роботи..

Загальний висновок

Дисертаційна робота Вовк Ольги Миколаївни на тему: «Імперативи модернізації підприємств інфраструктурної сфери в контексті сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки», подана на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, є завершеним науковим дослідженням, відзначається креативними підходами до виконання поставлених наукових завдань, котрі розкриваються у теоретико-методологічних положеннях та наданих методичних рекомендаціях щодо означеної теми дослідження. Зазначене дає підставу стверджувати, що дисертація за своїм змістом, науково-прикладною сутністю, та оформленням відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13 та 14 «Порядку

присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними Постановами Кабінету Міністрів України №656 від 19.08.2015 р. та №1159 від 30.12.2015 р.), що висуваються до дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора наук, а її авторка Вовк Ольга Миколаївна заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент
професор кафедри екологічного менеджменту
та підприємництва
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

 Бердар М.М.

ПІСЬМО ЗАСІЛАННЯ
ВЧЕРЖ СЕКРЕТАР НДЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
2021р.

